

GMINA SUSIEC NA ROZTOCZU

THE COMMUNE OF SUSIEC IN THE ROZTOCZE DISTRICT

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

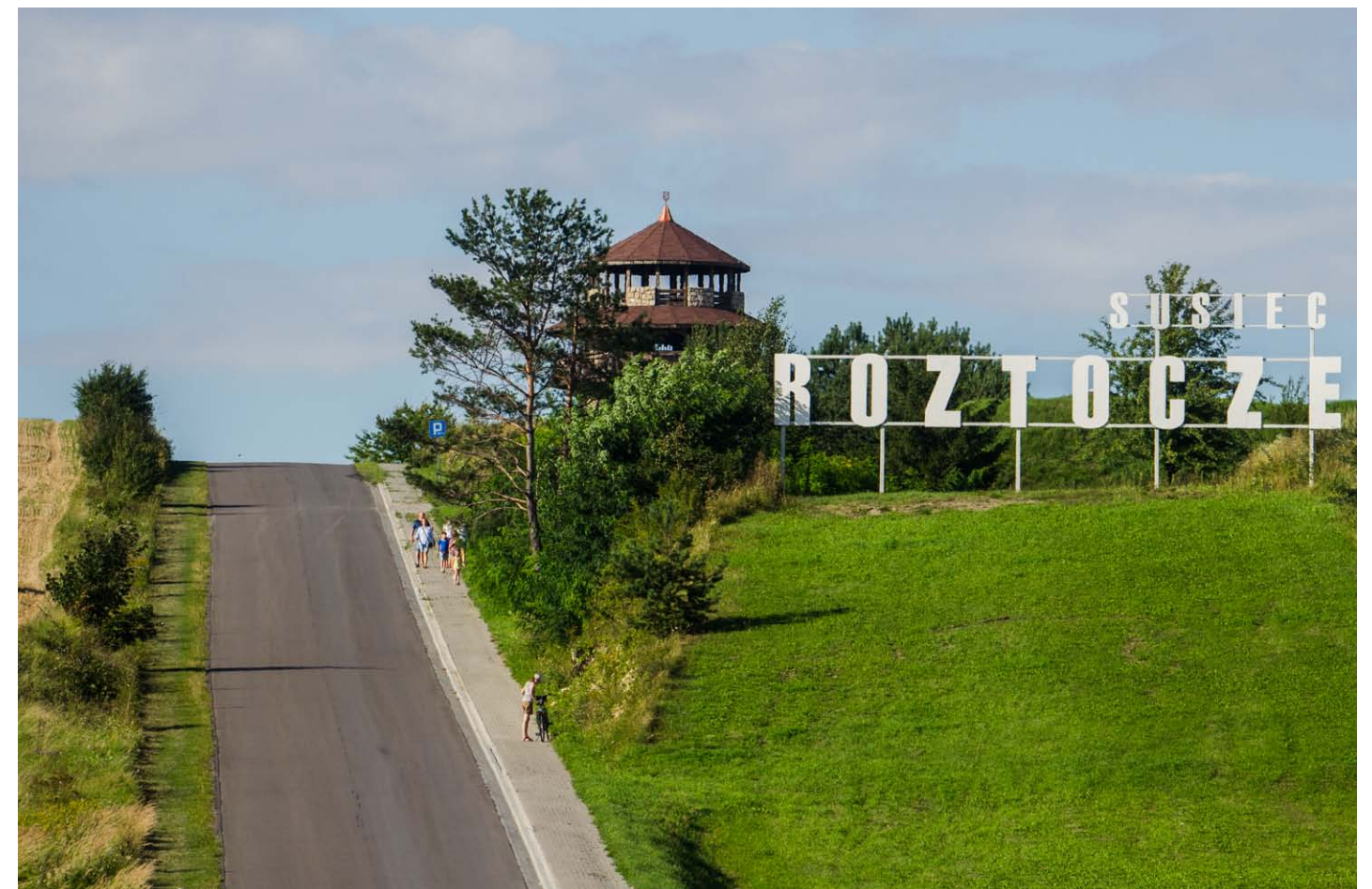
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zadanie pn. Wykonanie albumu promującego walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy Susiec pod nazwą „Gmina Susiec na Roztoczu” mające na celu zachowanie i promocję dziedzictwa lokalnego poprzez promowanie obszaru LGD w formie wykonania albumu promującego walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy Susiec pod nazwą „Gmina Susiec na Roztoczu”, opracowane przez Roztoczańskie Stowarzyszenie Agroturystyczne w Suścu, współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”.

Projekt dofinansowany za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Roztocze Tomaszowskie”

GMINA SUSIEC NA ROZTOCZU

THE COMMUNE OF SUSIEC
IN THE ROZTOCZE DISTRICT

Pejzaż z Suśca Susiec landscape

SZUMI WODA, SZUMI LAS

Gmina Susiec to tereny niezwykle pod wieloma względami. Przekona się o tym każdy, kto weźmie ten album do ręki.

Już od pierwszego wejrzenia zachwycają wspinałe, pofałdowane wzgórzami widoki.

Najwyższym wzniesieniem Roztocza Środkowego jest Wapielnia (385 m n.p.m.). Nazwa pochodzi od eksploatowanych tu niegdyś wapieni. Wzgórze porasta las jodłowo-sosnowy, z gęstą leszczyną uroczyńska Muraszkowa Góra, a roztaczające się zeń widoki są niezapomniane.

Amator roztoczańskich krajobrazów powinien wejść na wieżę widokową, wybudowaną na wzgórzu

między Suścem a Grabowicą. Obok ustawiono wielki napis „Susiec. Roztocze”. Miejscowi i turyści żartują, że teraz Susiec jest niczym Hollywood. I w sensie przyrodniczym z pewnością mają wiele racji.

Przyroda to niewątpliwie największy skarb susieckiej ziemi. Aby się o tym przekonać, wystarczy zajrzeć choćby do rezerwatu „Nad Tanwią” – zachwycającego urodą i cennego pod względem przyrodniczym obszaru, położonego u zbiegu Jelenia i Tanwi. To krystaliczne rzeki, o czystości ich wód świadczą zamieszkujące je pstrągi – nigdy nie pojawiają się w wodach zanieczyszczonych.

Widok na wzniesienie Wapielnia View of Wapielnia hill

Perłą w koronie tutejszej przyrody są szумы na Tanwi i innych rzekach, nazywane także szypotami. Kaskady wody spadającej z progów skalnych (powstały jeszcze w trzeciorzędzie, gdy obszar Roztocza został wydźwignięty przy jednoczesnym opadnięciu Kotliny Sandomierskiej) są wyjątkowo piękne, o czym można się przekonać na 17-kilometrowym szlaku. Najbardziej okazały jest wodospad na rzece Jeleń, ma ponad 1,5 m wysokości i około 6 m szerokości.

W 2016 r. w plebiscycie magazynu „National Geographic Traveler” roztoczańskie szypoty uznano za jeden z siedmiu cudów Polski. Pokonały m. in. niezwykle piękny przebieg Zamość. W 2008 r. za jeden z siedmiu cudów polskiej natury uznano je także w plebiscycie „Rzeczpospolitej”.

Progi na Tanwi Rock steps on the Tanew

Wielkim skarbem tej ziemi, oprócz czystych i malowniczych rzek, są lasy. Otaczają gminę ze wszystkich stron, jest w nich zanurzona. Są ostoją dzikiej zwierzyny – fauny dużej i małej, dlatego podczas wypraw warto mieć ze sobą lornetkę i aparat fotograficzny.

Niedawno w pobliżu wodospadu na rzece Jeleń odkryty został niespotykany tu dotąd, bo bytujący w terenach górskich, gatunek ważki – szklarnika górskiego.

Susieckie lasy to też prawdziwy raj dla amatorów darów natury. Jagody, grzyby – nie trzeba wypuszczać się daleko, by nazbierać pełne dzbanki i kosze.

Lasy można penetrować pieszo, można też wybrać się na zielony kulig – przejażdżkę zaprzęgiem konnym, zakończoną ogniskiem. Albo przemierzać je rowerami.

NA ROWERY

W ostatnich latach ta turystyczna gmina wyraża się na rowerową stolicę regionu. Oprócz 7 szlaków pieszych (można je także pokonywać rowerami) wytyczono 5 rowerowych. Prowadzą przez najpiękniejsze miejsca, łącząc się ze szlakami sąsiednich, turystycznych gmin. Można więc tu rozpoczynać wiele wspaniałych wycieczek. Przez gminę prowadzi także słynny Green Velo.

Rzeźby Kargula i Pawlaka
Sculptures of Kargul and Pawlak

Rowerem dotrzemy na przykład do nieczynnego, ale niezwykle malowniczego kamieniołomu w Nowinach, na południowo-wschodnim zboczu Krzyżowej Góry. Kiedyś wydobywano w nim wapnie mioceńskie. Świetnie zarysowuje się tutaj geologiczna budowa Roztocza. W Nowinach jest też rezerwat przyrody z rzadkimi roślinami bagiennymi.

Wyjątkową atrakcją stanowi Muzeum Pożarnictwa w Oseredku. To jedyne takie miejsce w województwie lubelskim. Można w nim obejrzeć blisko 500 eksponatów. Najstarszym i najcenniejszym

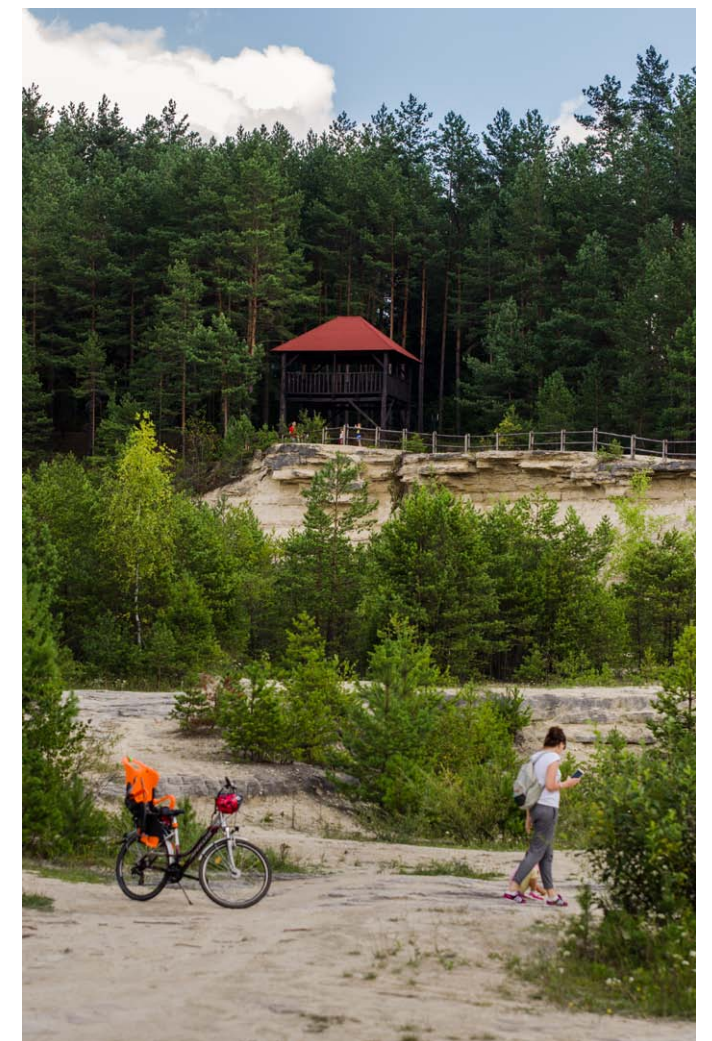
jest sikawka kołowa z 1891 r., wyprodukowana we Lwowie. Jest też star 25, którym do pożarów jeździł założyciel muzeum. Na piętrze znajduje się spora kolekcja zabawek – wozów strażackich.

Fani kąpeli i plażowania powinni wybrać się nad zanurzony wśród lasów zalew w Majdanie Sopotkim. Zasila go woda z rzeki, więc jest bardzo czysty. Letnia kąpiel w chłodnej wodzie to czysta przyjemność. Kto woli kąpiel w basenie – w Suścu ma do wyboru dwa.

W Suścu jest też coś dla amatorów bardziej ekstremalnych rozrywek – park linowy, urządzone pod koronami wysokich sosen.

Atrakcją gminy są Kargul i Pawlak – wyrzeźbieni w drewnie bohaterowie słynnej serii filmów pochodzącego z Suśca reżysera, Sylwestra Chęcińskiego. Stoją na wysepce ulicznej naprzeciwko Urzędu Gminy. Kiedy w susieckim parku powstanie amfiteatr, zostaną przeniesieni w jego pobliże, bo wiele osób chce sobie zrobić z nimi zdjęcia.

Warta uwagi jest także kuchnia regionalna, oparta na darach ziemi i lasu – kaszach, zbożach, jagodach, grzybach, miodach. Zaspokoi nawet najbardziej wybredne podniebienia.

Kamieniołom w Nowinach Quarry in Nowiny

TAJEMNICZE ZAMCZYSKO

Susiecka ziemia jest mocno naznaczona historią. Historią ciągle żywą. Kilkanaście lat temu w gminie znaleziono fragmenty glinianych naczyń i narzędzi wykonanych z krzemienia. Okazało się, że pochodzą z czasów, gdy na terenach dzisiejszego Roztocza mieszkali przedstawiciele kultury pucharów lejkowatych (3900-3000 lat p.n.e.). Ale początki tutejszego osadnictwa datuje się na 8000-5000 lat p.n.e.

Jednym z najbardziej tajemniczych miejsc, w którym znaleziono ślady dawnego osadnictwa (VIII-IX w.), jest wzgórze Zamczysko, położone około 4,5 km od Suśca (półtorej godziny spaceru). Najprawdopodobniej było schronieniem na czas najazdów. Gród, zbudowany tu później, być może był jednym ze słynnych grodów czerwieńskich.

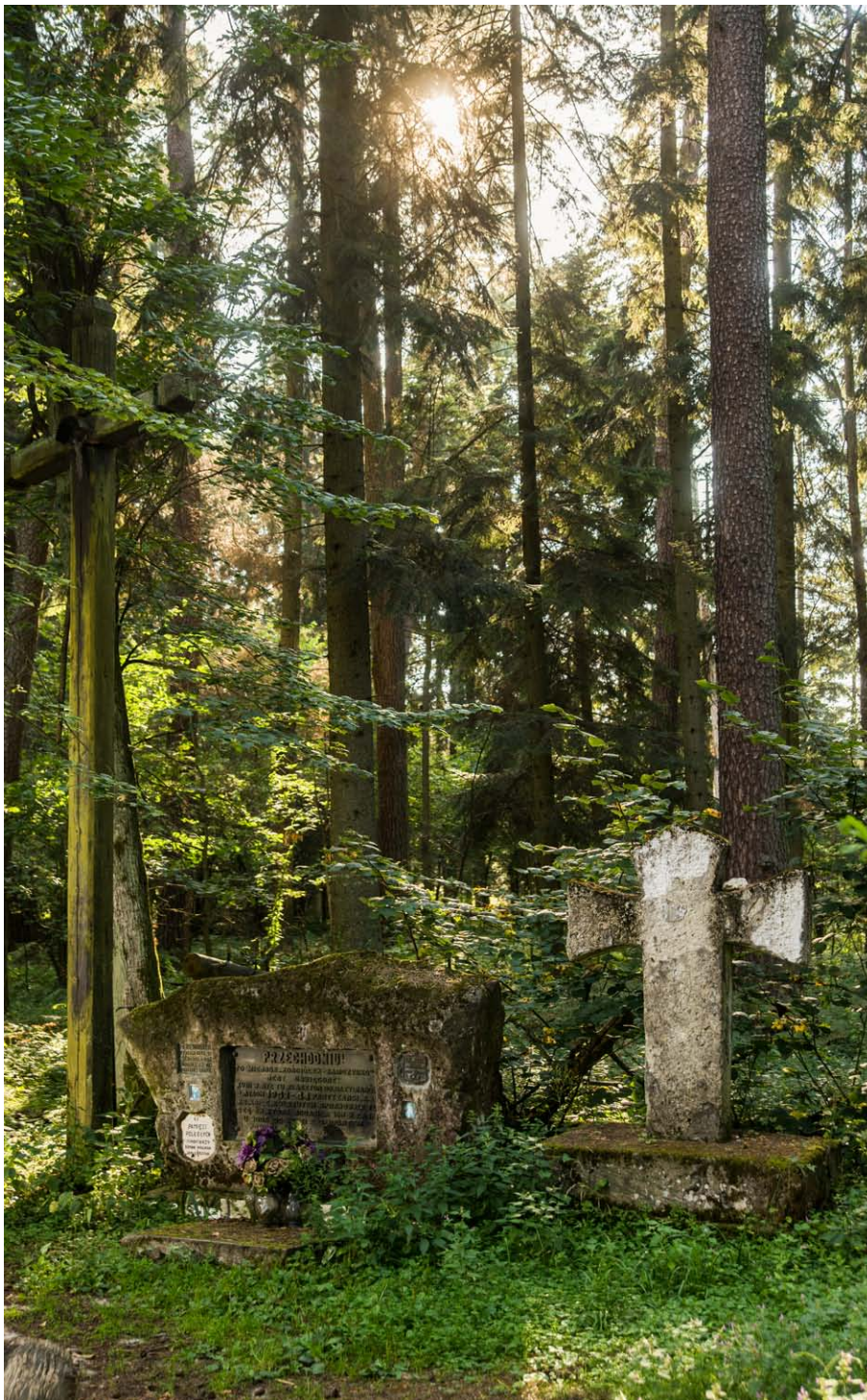
Jak podaje „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego”, przed 1656 r. stał tu zamek, którego właścicielami byli Zamoyscy. Tomasz Zamoyski na wzgórzu zbudował drewnianą cerkiew unicką pw. św. Bazylego i klasztor bazylianów. Nadał mnichom „4 ćwierci pola, łąk i sadzawek z poddanymi bartnikami wsi Skwarki”.

Bazylianie wyprowadzili się do Werchraty, a cerkiew po latach została zamieniona na kościół katolicki – pw. św. Jana Nepomucena. Ostatecznie budynek rozebrano w 1796 r., bo groził zawaleniem. Materiały z rozbiórki wykorzystano przy budowie nowego kościoła św. Jana Nepomucena w Suścu. Mówi się, że ze świątyni na Zamczysku może pochodzić m.in. stary, kamienny krzyż.

W susieckim kościele można zobaczyć XVIII-wieczny obraz przedstawiający Jana Nepomucena. Jest też kaplica, poświęcona żołnierzom AK Obwodu

Tomaszów Lubelski, którzy walczyli i ukrywali się podczas II wojny światowej w okolicznych lasach. Umieszczono w niej dary żołnierzy: kopię obrazu Matki Bożej AK, złożony kielich mszalny, urny z ziemią z pól bitew i obozów zagłady. W dzwonnicy wisi blisko 200-letni dzwon.

Zamczysko (nazywane też Kościółkiem), z racji niedostępności, służyło jako schronienie partyzantom podczas II wojny światowej; mieli tam ukryte ziemianki. Wcześniej na wzgórzu chronili się też powstańcy styczniowi.

Zamczysko

UROCZYSKO

Do XVII w. na terenie dzisiejszego Suśca (dawniej Suszec – nazwa pochodziła najprawdopodobniej od suchego miejsca) hulał jedynie wiatr i występowała dzika zwierzyna. A jeśli zabłąkał się tu jakiś człowiek, to spotkać mógł co najwyżej ducha Tanewy, średnio-wiecznej księżniczki z Zamczyska, która utopiła się w Tanwi, by ocalić cnotę podczas tatarskiego najazdu. Tak przynajmniej mówi miejscowa legenda.

W 1643 r. Jan Sobiepan Zamoyski zezwolił niejakiemu Zielińskiemu na przeniesienie huty żelaza (z rud darniowych) ze wsi Szara Wola (dzisiejsza Szarowola) na „uroczysko Susiec zwane”. Zezwolił też na założenie stawu na źródłach (to najprawdopodobniej obecne Morskie Oko). Dokumenty z tego sa-

mego roku wspominają także o młynie na Wieluńce (dzisiejszy Jeleń). Tak zaczęła się historia Suśca.

W dawnych czasach największą miejscowością była Rybnica, ośrodek klucza rybnickiego w Ordynacji Zamojskiej. Z 1748 r. pochodzi wzmianka na temat wsi Skwarki (wówczas Skwarniki – od gorąca panującego w hucie). W 1791 r. utworzono hutę szkła Par (dzisiejsze Paary), na rzekach budowano młyny.

Par z Rybnicą i Suścem w XVIII w. były jednym z największych ośrodków przemysłu metalurgicznego i szklarskiego Ordynacji Zamojskiej. Do produkcji szkła i żelaza wykorzystywano złoża rudy darniowej i czystego piasku.

Widok na Paary View of Paary

ZIEMIA BOHATERÓW

Podczas kampanii wrześniowej 1939 r. w okolicach Suśca zacięte boje z nieprzyjacielem toczyły oddziały armii „Lublin” i „Kraków”. Walczyła tu m.in. 6. Dywizja Piechoty gen. Monda, której dwa pułki zakopały sztandary koło leśniczówki. Pod koniec 1939 r. w Suścu i okolicy rozwinęła się siatka konspiracyjnej organizacji KLON (Konsolidacja Obrońców Niepodległości), która następnie weszła w skład ZWZ. Hitlerowcy wpadli na ślad przywódców i w 1941 r. wywieźli ich do Oświęcimia.

Podczas okupacji w lasach działały oddziały AK, GL, BCh. Do dziś opowiada się o świetnie zorganizowanych partyzanckich atakach na niemieckie transporty wojskowe na linii kolejowej Lublin – Lwów. Partyzanci dzięki pomocy kolejarzy potrafili unieruchomić niemieckie transporty na wiele tygodni. Rada Państwa w uznaniu wybitnych za-

ślug bojowych w walce z niemieckim okupantem 31 maja 1987 r. nadała Suścowi Order Krzyża Grunwaldu III klasy.

W Błudku (ok. 100 m na południowy zachód od drogi Oseredek – Hamernia) od października 1944 do marca 1945 r. działał obóz, w którym NKWD i UB więziły członków podziemia, głównie żołnierzy AK – pracowali w kamieniołomach w Nowinach. 26 marca 1945 r. obóz zlikwidowały oddziały AK Rejonu Susiec i Józefów. Więźniów jednak wcześniej wyprowadzono; nie udało się ich uwolnić. Partyzanci ujęli m.in. komendanta i prokuratora przebywającego w obozie. Obaj dostali wyrok śmierci.

Ilu żołnierzy straciło życie, nie wiadomo, podaje się liczby od 28 do 270. Dziś jest tam symboliczny cmentarz i pomnik, odbywają się uroczystości.

Miejsce pamięci w Błudku Memorial site in Błudek

JÓZEF PIŁSUDSKI

W stulecie niepodległości nie sposób nie wspomnieć o jej ojcu, Józefie Piłsudskim. Kiedy w Rebi-zantach w czerwcu 1901 r. po ucieczce ze szpitala więziennego w Petersburgu przekraczał granicę zaborów austriackiego i rosyjskiego, pewnie mu się nawet nie śniło, że zostanie marszałkiem.

Piłsudskiemu pomagał miejscowy przemysłnik, Mikołaj Rebizant, a inicjatorem przerzutu do Gali-cji był kontroler lasów Ordynacji Zamojskiej, Jan Miklaszewski (późniejszy profesor i rektor SGGW w Warszawie). W 1936 r. w miejscu przekroczenia granicy ustawiony został kamień z pamiątkową ta-blicą. Dziś zastępuje ją replika. Oryginał został wy-wieziony do Londynu. Na drugim brzegu Tanwi jest obelisk poświęcony Janowi Miklaszewskiemu.

Po obu stronach mostu na drodze powiatowej Susiec – Huta Różaniecka, tuż obok zjazdu na su-sieckie szumy, ustawiono graniczne szlabany i bud-ki strażnicze, które przypominają o tym, że ziemię tę niegdyś podzielili zaborcy.

Kamień z pamiątkową tablicą
Obelisk with a memorial plaque

Budki strażnicze Sentry boxes

SKARBY Z ŁOSIŃCA

Historia jest tu wciąż żywa. Świadczą o tym także niedawne odkrycia w kościele w Łosińcu. Podczas renowacji kościoła pw. św. Michała znaleziono ukrytą piwniczkę, a w niej pozostałości z czasów, gdy piękna drewniana budowla była świątynią prawosławną (to rarytas architektoniczny – jedna z dwóch na Lubelszczyźnie bezkopułowych cerkwi). Wśród ocalałych przedmiotów są metalowe sztandary, korony ślubne, ikony. Wcześniej odnowiono dawne ikony, sarkofag, służący jako Grób Pański i inne.

W Łosińcu w latach 70. podczas prac ziemnych na wzgórzu odkryto gliniane naczynie z monetami: Zygmunta III, Jana Kazimierza, Jana III Sobieskiego i pruskiego władcy Fryderyka Wilhelma. Zbiór 73 srebrnych monet znajduje się w zbiorach Muzeum Regionalnego w Tomaszowie Lubelskim.

Kościół w Łosińcu Church in Łosiniec

Te i inne skarby susieckiej ziemi prezentujemy w niniejszym albumie na 150 zdjęciach. Są dowodem na to, jak przeszłość i przyszłość są ze sobą związane, jak pierwsza odradza się w drugiej. I jak wielu mieszkańców dba o swoją małą ojczyznę.

Srebrne monety z Łosińca (Muzeum Regionalne w Tomaszowie Lubelskim) Old silver coins from Łosiniec

Korony ślubne (fot. Małgorzata Mazur) Wedding crowns

Krzyż (fot. Małgorzata Mazur) Cross

Oprawa ewangeliarza z 1690 r.
Cover of Gospel Book dating from 1690

KULTURA I TRADYCJE

Od wielu lat kulturalną wizytówką gminy Susiec są zespoły śpiewacze, odgrywające ogromną rolę w promowaniu regionu. Gmina może się pochwalić ośmioma prężnie działającymi zespołami ludowym: Szumy, Grabowiczanki, Jutrzenka, Zagórzanki, Sopocka Nuta, Parzanki, Olszanka, Kwiaty Roztocza, które w repertuarze mają pieśni: popularne, ludowe, patriotyczne, religijne i biesiadne. Dorobek kulturowy to bogactwo – toteż zespoły kultywują tradycję i kulturę gminy,

powiatu, rejonu i województwa. Występują na imprezach okolicznościowych, podczas festynów, przeglądów, festiwali o zasięgu lokalnym, powiatowym i wojewódzkim.

Dawne tradycje kultywują również Koła Gospodyń Wiejskich, których w gminie jest 14. Działają w Łosińcu I, Łosińcu II, Nowinach, Oseredku, Suścu, Rybnicy, Majdanie Sopockim, Łuszczaczu i Róży, Hucie Szumy, Ciotuszy Starej, Ciotuszy Nowej, Grabowicy, Paarach i Wólce Łosinieckiej.

Koła Gospodyń Wiejskich z gminy Susiec
Farmers' Wives' Associations from Commune of Susiec

FOREST AND WATER

The Commune of Susiec located in the Roztocze District is unique for many reasons. Its landscape consists of magnificent, rolling hills overgrown with fir and pine forests. The highest hill in the Central Roztocze District is Wapielnia (385 m a.s.l.) and a view from nature reserve Muraszkowa Góra is unforgettable. A visitor can get another view of the Roztocze from an observation tower, recently built between Susiec and Grabowica next to which there is a huge inscription "Susiec. Roztocze". The area is full of natural treasures, such as the "Nad Tanwią" reserve located at the junction of the Jeleń and the Tanew rivers. Trout that live in these rivers are proof of purity of the water. The main tourist attraction are "szumy" on the Tanew river - several wide waterfalls located along a 17km route. The largest waterfall is over 1.5m high and about 6 m wide. In 2016 r. in a poll of "National Geographic Traveler" the waterfalls were listed as one of seven wonders of Poland. The forests of the area are a sanctuary of many unique wild animals and a paradise of enthusiasts of such gifts of nature as mushrooms and bilberries. Visitors can hike, cycle or go for a ride in horse and cart vehicles to take a closer look at the forests.

CYCLING

Apart from many hiking routes there are also numerous bicycle trails in the Commune of Susiec, including the famous Green Velo trail, part of which cuts across the area. Many tourist attractions can be reached by bike including a closed but picturesque quarry in Nowiny, on south-eastern slope of Krzyżowa Góra, the Museum of Firefighting in Oseredek with its 500 exhibits, the oldest and the most precious of which is a wheeled fire hose made in L'viv in 1891, an artificial lake in Majdan Sopocki and a rope park under pine crowns. Local cuisine based on such products as groats, cereal crops, bilberries, mushrooms and honey will satisfy even the most sophisticated palates.

HISTORY

The first settlements were made in the area about 8000-5000 years B.C. One of the most mysterious places with traces of old settlements (dating back to the 8th -9th century) is Zamczysko hill located 4.5 km from Susiec. It was probably a shelter for the local people at times of invasions. The castle may have been part of the so-called "Czerwieńsk Castles". Due to its inaccessibility the place was used as a shelter by January insurgents and partisans during WWII.

Szumy na Tanwi Rock steps on the Tanew

LAND OF HEROES

During the September Campaign in 1939 units of "Lublin" and "Kraków" armies fought fiercely against German units in the area. Throughout German occupation partisan units of the Home Army, People's Guard and Peasant Battalions destroyed or obstructed many German military transports on Lublin-L'viv railway line in Susiec forests. From October 1944 till March 1945 in Błudek there was a camp in which Soviet and Polish secret police kept soldiers of the Home Army; the prisoners worked in the quarry in Nowiny. It is estimated that up to 270 soldiers may have been killed before the camp was captured by Polish troops. The site is marked by a symbolic cemetery and a monument.

JÓZEF PIŁSUDSKI

In June 1901 after his escape from a prison hospital in Petersburg the "father" of Polish independence Józef Piłsudski crossed the border between Austrian and Russian territories, assisted by a local smuggler Mikołaj Rebizant and the manager the local forests Jan Miklaszewski. A piece of rock marks the site. On both sides of a bridge on a country road leading from Susiec to Huta Różaniecka there are border barriers and sentry boxes – signs of the time when the land was divided by partitioners.

TREASURES FROM ŁOSINIEC

History is still alive here as shown by recent discoveries of a parish priest from Łosiniec parish. During renovation of the church dedicated to St. Michael Rev. Zenon Góra found a hidden cellar containing such remains of the times when the church was an Orthodox church as metal banners, wedding crowns and icons. When in charge of the church, Rev. Góra found and renovated also many icons and a sarcophagus used as Tomb of the Lord.

CULTURE

Singing bands have been a showpiece of Susiec for many years. At present there are eight folk groups, such as "Szumy", "Grabowiczanki", "Jutrzenka", "Zagórzanki", "Sopocka Nuta", "Parzanki", "Olszanka" and "Kwiaty Roztocza". They sing popular, patriotic, religious and drinking songs. The bands promote the region and cultivate the tradition and history of the area. They perform at different local, county and province events, festivities, festivals and reviews.

Pomnik poświęcony mieszkańcom zamordowanym w czerwcu 1943 r. (fot. Krzysztof Łagowski)
Monument to the residents murdered in June 1943

The album includes almost 200 photographs of treasures of the Commune of Susiec. They are proof that the past and the future are connected and that the local people appreciate and take care of their land.

Pomnik na cmentarzu wojennym w Łosińcu
Monument in the war cemetery in Łosiniec

Susiec od strony zachodniej
View of Susiec from the west

Wieża widokowa Viewing tower

Widok z wieży na Susiec View of Susiec from the tower

Panorama Suśca o świcie Susiec landscape at dawn

Wiosenny pejzaż z Suśca
Spring view of Susiec

Urokliwy zakątek Suśca
Beauty spot in Susiec

Pasma susieckich pól
Strips of fields in Susiec

Wiosenny widok na Majdan Sopocki Pierwszy
Spring view of Majdan Sopocki Pierwszy

Lotniczy widok na Łosiniec (fot. arch. gminy Susiec)
Bird's eye view of Łosiniec

Uroki susieckich pól Fields in Susiec

Pejzaż z Ciotuszy Nowej
Landscape of Ciotusza Nowa

Widok na Hutę Szumy
View of Huta Szumy

Widok z wału Huty Różanieckiej
View from embankment in Huta Różaniecka

Stare wierzby w Mazłach
Old willows in Mazłach

Zagon gryki na wzniesieniu pomiędzy Rybnicą a Paarami
Buckwheat patch on a hill between Rybnica and Paary

Pejzaż z Kunek
Landscape of Kunki

Droga do Suśca
Road to Susiec

Na skrzyżowaniu w Majdanie Sopockim Pierwszym
Crossroads in Majdan Sopocki Pierwszy

Rzeka Tanew
The Tanew river

Progi skalne na Tanwi
Rock steps on the Tanew

Spływ kajakowy w Hucie Szumy
Canoeing in Huta Szumy

Pstrąg Trout

Rak Crayfish

Próg na Tanwi
Rock step on the Tanew

Wodospad na Jeleniu
Waterfall on the Jeleń

Potok Łosiniecki
Łosiniecki stream

Czartowe Pole – ruiny papierni
Czartowe Pole nature reserve – ruins of a paper mill

Zalew w Majdanie Sopockim
Lake in Majdan Sopocki

Para łabędzi
A pair of swans

Rekreacja na zalewie Recreation by the lake

Czapla na molo Heron on the pier

Zalew o zmierzchu
Lake at dusk

Na susieckich szlakach
On Susiec trails

Parking w Rebizantach Car park in Rabizanty

Droga do Borowych Młynów (fot. Krzysztof Łagowski) Road to Borowe Młyny

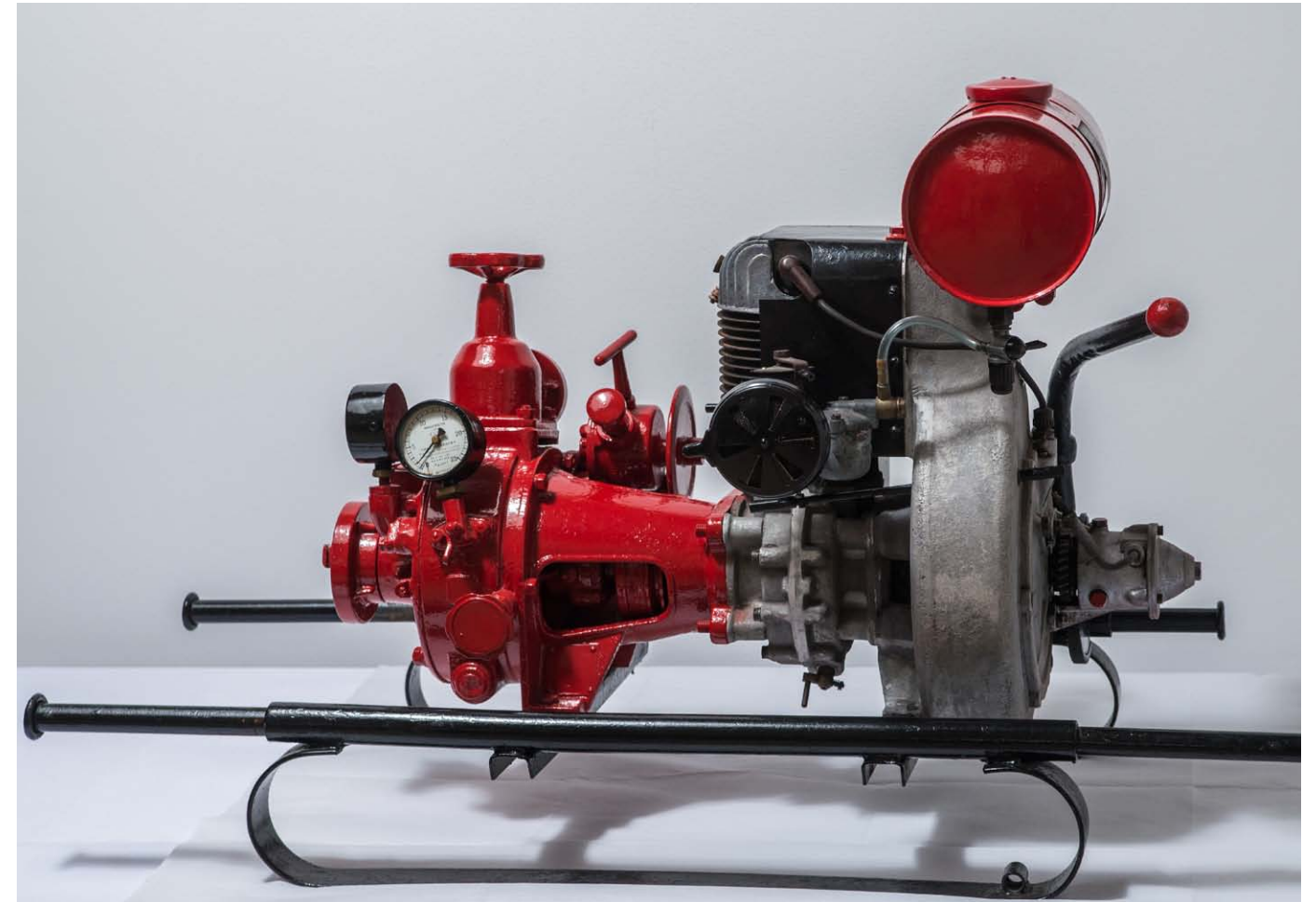
Na susieckich szlakach
On Susiec trails

Wakacyjny szynobus koło Wólki Łosinieckiej Summer railcar near Wólka Łosiniecka

Kulig w susieckich lasach Sleigh ride in the forest

Kamieniołom w Nowinach
Quarry in Nowiny

Rezerwat Nowiny
Nature reserve in Nowiny

Rosiczka okrągolistna
Sundew

Kwiat roszarki Sundew flower

Jagody żurawiny Cranberry

Kwitnąca żurawina
Blossoming cranberry

Leśne rośliny w porannej rosie
Forest plants in morning dew

Owoce dzikiej czereśni
Wild cherries

Borówka czarna Bilberry

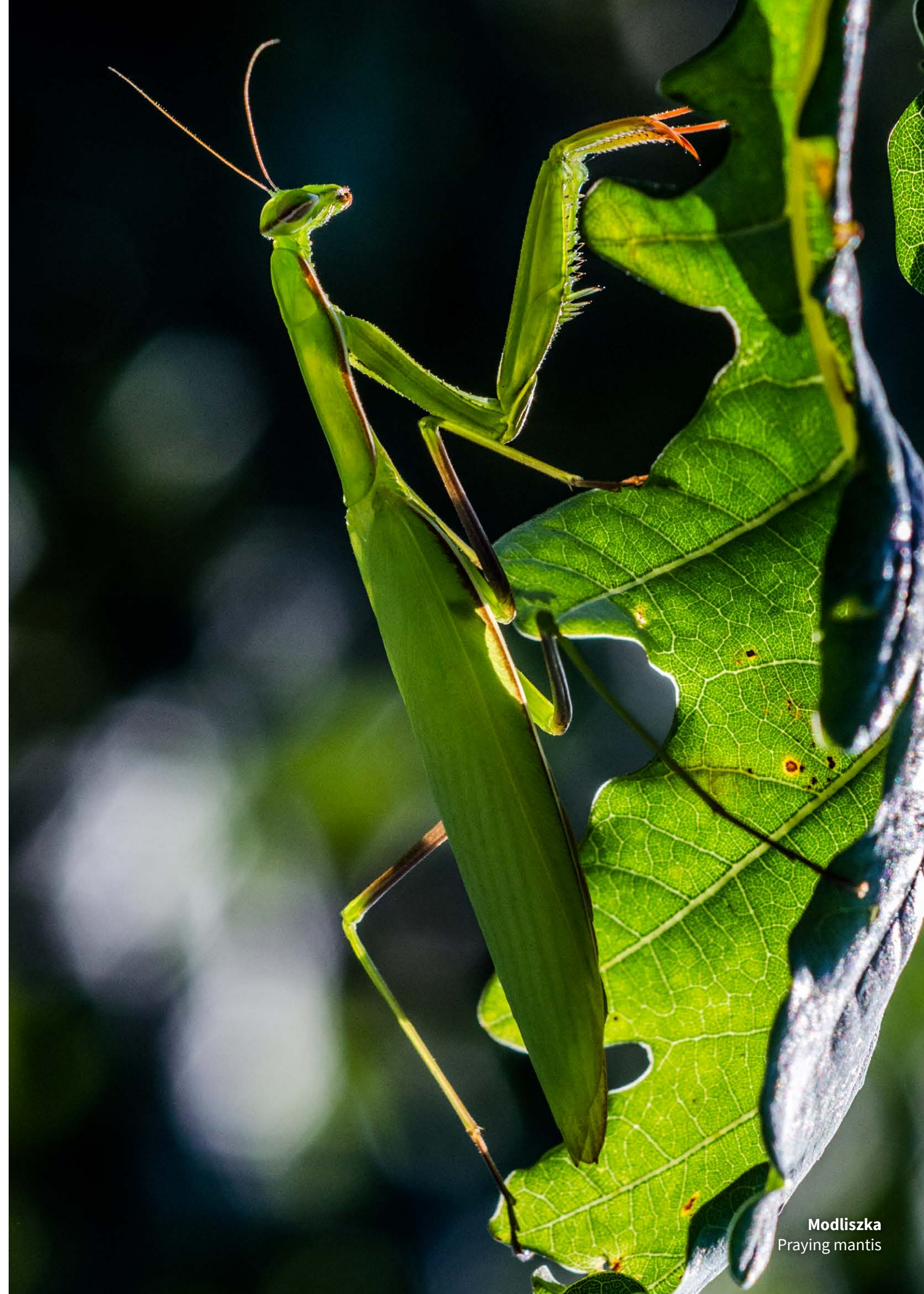
Borówka brusznica Cowberry

Paź królowej Swallowtail

Kwiaty wrzосу Heather blossom

Modliszka
Praying mantis

Sowa uszata
Long-eared owl

Dzięciół średni
Average woodpecker

Młody jeleni we mgle Young deer in fog

Borsuk Badger

Lisek Young fox

Łoś Moose

Wrześniowy las w Łosińcu
September forest in Łosiniec

Kozłarze pomarańczowozółte
Leccinum mushrooms

Pasieka w Paarach
Apiary in Paary

Pod chmurką...
Under a cloud...

Wieczorny pejzaż z Paar
Evening landscape of Paary

Zalew w Łosińcu
Lake in Łosiniec

Sejmik bociani w Mazłach Gaggle of storks in Mazły

Uroczysko w Zawadkach
Beauty spot in Zawadki

Zimorodek Kingfisher

Lecące żurawie Flying cranes

Żółta Bee-eater

Gil Bullfinch

Sójka Jay

Kuropatwy Partridges

Gniazdo z pierzynką
Nest with eiderdown

Figura św. Stanisława Biskupa w Ciotuszy Nowej
Figure of St. Stanislaw the Bishop in Ciotusza Nowa

Chrystus frasnoliwy w Suścu
Figure of the Pensive Christ in Susiec

Przydrożny krzyż w Oseredku
Wayside cross in Oseredek

Fragment figury w Wólce Łosinieckiej
Fragment of a figure in Wólka Łosiniecka

Figura w Wólce Łosinieckiej
Figure in Wólka Łosiniecka

Krzyż w Wólce Łosinieckiej
Cross in Wólka Łosiniecka

Figura i krzyż w Oseredku
Figure and cross in Oseredek

Kościół pw. św. Jana Nepomucena w Suścu
Church of St. John of Nepomuk in Susiec

Wnętrze świątyni w Suścu
Interior of the church in Susiec

Kościół pw. Tomasza Apostoła w Majdanie Sopockim
i obraz MB Częstochowskiej
Church of St. Thomas the Apostle in Majdan Sopocki
and picture of Our Lady from Częstochowa

Wnętrze świątyni w Majdanie Sopockim
Interior of the church in Majdan Sopocki

Kościół pw. św. Józefa i św. Michała Archanioła w Łosińcu
Church of St. Joseph and St. Archangel Michael in Łosińiec

Wnętrze kościoła w Łosińcu
Interior of the church in Łosińiec

Zespół śpiewaczy Olszanka z Wólki Łosinieckiej Olszanka singing group from Wólka Łosiniecka

Zespół śpiewaczy Parzanki z Paar Parzanki singing group from Susiec

Zespół śpiewaczy Szumy z Suśca Szumy singing group from Susiec

Zespół śpiewaczy Sopocka Nuta z Majdanu Sopockiego Sopocka Nuta singing group from Majdan Sopocki

Zespół śpiewaczy Kwiaty Rostocza z gminy Susiec Kwiaty Rostocza singing group from commune Susiec

Zespół śpiewaczy Jutrzenka z Ciotuszy Nowej Jutrzenka singing group from Ciotusza Nowa

Zespół śpiewaczy Zagórzanki z Łuszczacza Zagórzanki singing group from Łuszczacz

Zespół śpiewaczy Grabowiczanki z Grabowicy Grabowiczanki singing group from Grabowica

Tradycyjny wypiek chleba.
Alina Bednarz z Ciotuszy Nowej

Traditional bread-making
by Alina Bednarz from Ciotusza Nowa

Jagodzianki Blackberry cakes

Golasy susieckie Dumplings with meat called "golasy"

Parzybroda Cabbage soup

Rarytas Sosnowego Zacisza Delicacy of Sosnowe Zacisze

KGW Huta Szumy

Prezentacja tradycyjnych potraw przez KGW gminy Susiec w ramach realizacji LGD „Roztocze Tomaszowskie”
Presentation of traditional dishes made by local Farmers’ Wives’ Association from Susiec

KGW Paary

OKOLICE NEIGHBOURHOOD

Józefów

Bieg nad Tanwią (fot. Piotr Najda) Races along the Tanew

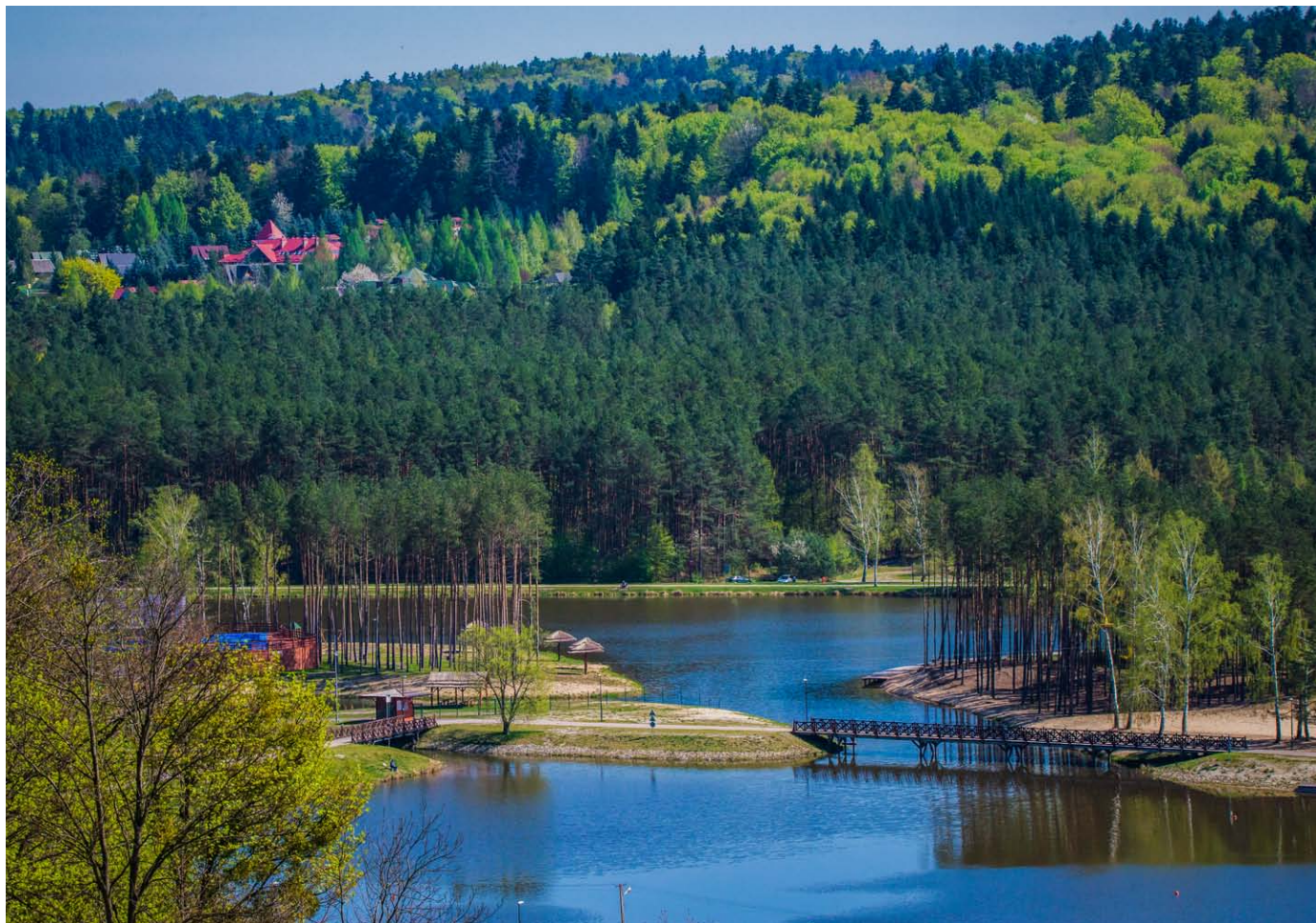
(fot. UM Józefów)

Krasnobród

Zwierzyniec

Szczepieszyn

Tomaszów Lubelski

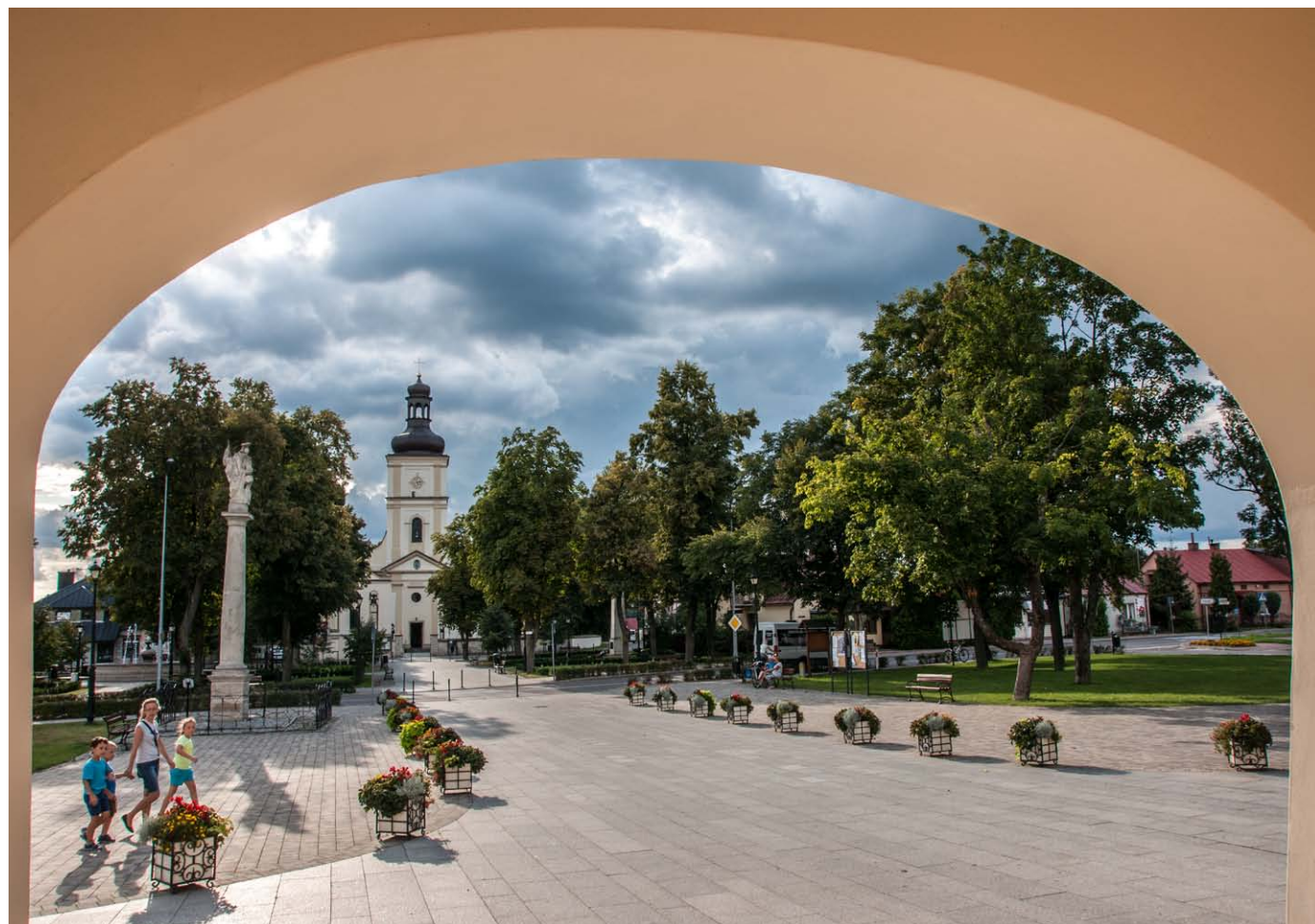

Narol

Gmina Horyniec-Zdrój The commune of Horyniec-Zdrój

LEGENDA

- granica Gminy Susiec
- drogi krajowe i wojewódzkie
- drogi lokalne
- drogi utwardzone
- drogi gruntowe
- szlaki turystyczne piesze
- ścieżki spacerowe
- szlaki rowerowe
- kościół, cerkiew, cerkwisko
- kaplica, krzyż przydrożny, figura
- obiekt zabytkowy, muzeum
- pomnik, mogiła, grodzisko
- pomnik przyrody
- punkt widokowy, młyn wodny
- cmentarz, cmentarz wojenny
- hotel, schronisko, agroturystyka
- kemping, pole biwakowe, biblioteka
- stacja paliw, parking, bankomat
- informacja turystyczna, stadnina koni

Roztoczańskie Stowarzyszenie Agroturystyczne w Suścu

ul. Tomaszowska 100, 22-672 Susiec

www.susiec.com.pl, e-mail: stowarzyszenie@susiec.com.pl

Punkt Informacji Turystycznej

ul. Tomaszowska 100, tel. 84 665 44 10, e-mail: it@susiec.pl

Gmina Susiec

ul. Tomaszowska 2, 22-672 Susiec, tel. 84 665 48 93, e-mail: gmina@susiec.pl

www.susiec.pl, www.turystyka.susiec.pl

Publikacja wydana na zlecenie Roztoczańskiego Stowarzyszenia Agroturystycznego w Suścu

Tekst/Text: Małgorzata Mazur

Korekta/Proofreading: Iwona Pieczykolan

Tłumaczenie/Translation: Małgorzata Linek

Fotografie/Photographs: Jerzy Cabaj

Zdjęcia na str. 134-138/Photographs on pages 134-138: arch. GOK w Suścu

Mapa/Map: Edward Słoniewski

Wydawca/Publisher: Wydawnictwo Fotpress Jerzy Cabaj,

www.fotpress.pl, e-mail: fotpress@gmail.com, tel. 600 044 168

Druk: Białostockie Zakłady Graficzne S.A.

Zamość 2018

ISBN 978-65111-25-8

ISBN 978-83-65111-25-8

WYDAWNICTWO
FOTPREJS

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

ROZTOCZE
tomaszowskie
lokalna grupa działania

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zadanie pn. Wykonanie albumu promującego walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy Susiec pod nazwą „Gmina Susiec na Roztoczu” mające na celu zachowanie i promocję dziedzictwa lokalnego poprzez promowanie obszaru LGD w formie wykonania albumu promującego walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy Susiec pod nazwą „Gmina Susiec na Roztoczu”, opracowane przez Roztoczańskie Stowarzyszenie Agroturystyczne w Suścu, współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”.

Projekt dofinansowany za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Roztocze Tomaszowskie”